

GRECJA

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne:

powierzchnia:	132 049 km ²	
ludność:	10,678 mln	
głowa państwa:	pani Katerina Sakellariopoulou	od 13 marca 2020 r.
premier:	pan Kyriakos Mitsotakis	od 8 lipca 2019 r.
minister rozwoju i inwestycji:	pan Adonis Georgiadis	od 9 lipca 2019 r.
minister spraw zagranicznych:	pan Nikos Dendias	od 9 lipca 2019 r.
ambasador Grecji w Polsce:	pani Niki Kamba	od 8 lutego 2023 r.
ambasador RP w Grecji:	pan Artur Lompart	od 20 lipca 2020 r.
najbliższe wybory parlamentarne:	do końca lipca 2023 r.	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne:

WSKAŹNIKI	2018	2019	2020	2021	2022	2023*	2024*
PKB (w mln EUR)	179 558	183 351	165 406	181 675	-	-	-
PKB na 1 mieszkańca (w EUR)	16 730	17 100	15 460	17 010	-	-	-
PKB (wzrost w %)	1,7	1,9	-9,0	8,4	5,5	1,2	2,2
Nadwyżka (+) /deficyt (-) sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	0,9	1,1	-9,9	-7,5	-4,1	-1,8	-0,8
Dług publiczny (% PKB)	186,4	180,6	206,3	194,5	171,1	161,9	156,9
Inflacja (HICP w %)	0,8	0,5	-1,3	0,6	9,3	4,5	2,4
Bezrobocie (w %)	19,7	17,9	17,6	14,7	12,6	12,6	12,1
Eksport towarów (mln EUR)	33 472	33 867	30 801	39 997	54 676	-	-
Import towarów (mln EUR)	54 120	55 847	48 954	65 457	93 048	-	-
Skumulowana wartość bezp. inwestycji zagr. w Grecji (w mln EUR)	31 212	40 194	31 849	37 182	-	-	-
Skumulowana wartość bezp. inwestycji Grecji za granicą (w mln EUR)	17 029	17 123	11 145	12 329	-	-	-

Źródło: EUROSTAT; Centralny Urząd Statystyczny Grecji, Bank Grecji (dane dot. inwestycji bezpośrednich);

* prognoza - DG ECFIN, Winter 2023 Economic Forecast

1. Podstawowe informacje

Grecja jest republiką parlamentarną. Głową państwa jest prezydent wybierany przez parlament na 5-letnią kadencję. Obowiązująca konstytucja pochodzi z 1975 r. i została przyjęta po obaleniu rządów junty wojskowej (rządzącej w latach 1967 – 1974). Była rewidowana trzykrotnie – w latach 1986, 2001 oraz 2008.

Prezydent powołuje premiera oraz – na jego wniosek – powołuje i odwołuje rząd. Władzę ustawodawczą sprawuje jednoizbowy parlament, złożony z 300 delegowanych. Wybory parlamentarne odbywają się co cztery lata.

Grecja jest państwem członkowskim Unii Europejskiej (od 1981 r.) oraz innych organizacji i instytucji międzynarodowych, w tym WTO czy OECD. Należy również do strefy euro. Jest zaliczana do krajów rozwiniętych z wysokodochodową gospodarką i wysoką jakością życia. W zakresie innowacyjności gospodarki w rankingu Global Innovation Index 2022 Grecji przyznano 44 pozycję.

Od 2011 r., gdy została przeprowadzona reforma administracyjna kraju, Grecja jest podzielona na 13 regionów oraz jeden obszar autonomiczny – Autonomiczną Republikę Góry Athos. W myśl nowej ustawy liczba gmin i departamentów na szczeblu lokalnym uległa zmniejszeniu o 40%.

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się 7 lipca 2019 r. W wyniku głosowania zwyciężyła dotychczas centroprawicowa partia Nowa Demokracja (ND), która zdobyła 158 miejsc w parlamencie i tym samym osiągnęła większość zwykłą. SYRIZA (Koalicja Radykalnej Lewicy), rządząca od 2015 r., uzyskała drugi wynik i zdobyła 86 mandatów (o 59 miejsc mniej niż w poprzednich wyborach). Pozostałe partie biorące udział w wyborach zdobyły niewielką liczbę miejsc – KINAL (Ruch na rzecz Zmian) – 22 mandatów, KKE (Komunistyczna Partia Grecji) – 15 mandatów, EL (Greckie Rozwiązanie) – 10 mandatów oraz MeRA25 (Realistyczny Europejski Front Nieposłuszeństwa) – 9 mandatów. Frekwencja wyniosła 57,91%.

W styczniu 2020 r. odbyły się wybory prezydenckie, w trakcie których grecki parlament wybrał Katerinę Sakellaropoulou, niezależną kandydatkę, pełniącą wcześniej funkcję m.in. przewodniczącej Sądu Narodowego. Uzyskała ona poparcie sojuszu partii ND, SYRIZA i KINAL oraz otrzymała łącznie 261 głosów na 300 możliwych do zdobycia.

2. Sytuacja gospodarcza

Grecja jest krajem rozwiniętym pod względem gospodarczym, opartym głównie na sektorze usług (67% PKB) i przemyśle (16% PKB), z niewielkim udziałem sektora rolniczego (ok. 4%). Posiada również drugą po Japonii największą flotę statków (1 264 pod własną banderą wg danych za 2021), a pod względem ich ładowności zajmuje pierwsze miejsce na świecie. Około 18% towarów transportowanych na świecie drogą morską odbywa się za pomocą floty greckiej. Wiodącymi gałęziami krajowej gospodarki jest przemysł stoczniowy i turystyka.

W latach 2003 – 2007 grecka gospodarka osiągała coroczny wzrost o ok. 4%, jednak w 2009 r. weszła w fazę recesji na skutek światowego kryzysu finansowego. Pogarszający się stan finansów publicznych, nieprecyzyjne dane statystyczne i stałe niepowodzenia związane z koniecznością przeprowadzania wymaganych reform sprawiły, że pod koniec 2009 r. agencje ratingowe obniżyły międzynarodowy rating Grecji. Pod presją UE i innych uczestników rynku międzynarodowego grecki rząd zaakceptował program pomocowy, który zakładał m.in. obniżenie wydatków rządowych, uszczelnienie systemu podatkowego, przegląd systemów emerytalnego, opieki zdrowotnej i służby cywilnej oraz reformę rynku pracy. Pierwsze oznaki poprawy pojawiły się w 2014 r. gdy po kilku latach spadków kraj osiągnął wzrost gospodarczy. Plan pomocowy dla Grecji uruchomiony w 2009 r. przez Komisję Europejską, Europejski Bank Centralny i Międzynarodowy Fundusz Walutowy, zakończył się dopiero w 2018 roku. W tym okresie kraj otrzymał wsparcie finansowe w wysokości ponad 300 mld euro.

W wyniku kryzysu wywołanego przez pandemię koronawirusa COVID-19 w 2020 r. PKB Grecji zmniejszył się o 9%. Głównym powodem było wstrzymanie działalności sektora turystycznego, który odgrywa istotną rolę w greckiej gospodarce. Rząd Grecji wdrożył pakiety ośłonowe dla gospodarki i rynku pracy o wartości 24 mld euro. Dzięki udanym emisjom obligacji wzmocnił też zasoby rezerwowe kraju pozyskując z rynków międzynarodowych 14 mld euro. Grecja otrzymała w ramach europejskiego Funduszu Odbudowy i Odporności około 18 mld euro dotacji (nieco poniżej 10% nominalnego PKB z 2019 r.). Środki te będą wypłacane w ciągu sześciu lat. Grecja może też skorzystać dodatkowo z kredytu w wys. 12,7 mld euro.

Grecji udało się szybko wyjść z pandemii osiągając w 2021 r. wzrost PKB o 8,4% napędzany przez popyt krajowy i lepszy niż oczekiwano sezon turystyczny. Rosyjska agresja przeciwko Ukrainie tylko częściowo wyhamowała dynamiczny wzrost greckiej gospodarki, który w 2022 r. wyniósł 5,5%. Środki z unijnego planu odbudowy zapewniły znaczące wsparcie dla gospodarki, a środki rządowe złagodziły wpływ rosnących cen energii zarówno dla przedsiębiorstw, jak i gospodarstw domowych.

Perspektywy dla Grecji na najbliższe lata są nadal dobre. Oczekuje się, że gospodarka zwolni z powodu wysokich kosztów energii i pogorszenia otoczenia zewnętrznego, ale uniknie recesji, głównie dzięki ożywieniu w turystyce. Komisja Europejska przewiduje, że PKB Grecji wzrośnie w 2023 r. o 1,2%, a w kolejnym roku o 2,2%.

Handel

Łączna wartość greckiego eksportu w 2022 r. wyniosła 54 676 mln euro (w porównaniu z 39 997 mln euro w 2021 r.), notując wzrost o 36,7%, podczas gdy import w 2022 r. osiągnął 93 048 mln euro (wobec 65 457 mln euro za 2021 roku) i wzrósł o 42,2%. Deficyt bilansu handlowego Grecji w 2022 r. wyniósł 38 372 mln euro.

Grecja od lat odnotowuje ujemny bilans handlowy, który jest w znacznym stopniu bilansowany przez eksport usług – przede wszystkim w sektorze żeglugi morskiej, turystyki oraz usług finansowych. Głównymi produktami w greckim eksporcie w 2022 r. były paliwa (36,8%), produkty przemysłowe – w tym głównie surowce (14,8%), żywność i zwierzęta żywe (12,7%) oraz wyroby przemysłu chemicznego (11%). Z kolei w imporcie do Grecji dominowały paliwa (34,9%), maszyny i urządzenia transportowe (16,8%) oraz wyroby przemysłu chemicznego (13,2%).

Ponad połowa greckiego eksportu trafiła do krajów UE (55,1%). Największymi partnerami w eksporcie w 2022 r. były: Włochy (10,4%), Bułgaria (7,9%), Niemcy (6,5%), Cypr (5,9%), Turcja (4,6%), USA (4,1%).

Głównymi dostawcami na rynek grecki są kraje Unii Europejskiej (42,8%). W 2022 r. głównymi partnerami Grecji w imporcie były: Rosja (10%), Niemcy (9,2%), Chiny (8,5%), Irak (7,3%), Włochy (6,8%), Niderlandy (4,8%).

Turystyka

Sektor turystyczny stanowi istotny składnik PKB Grecji, który daje zatrudnienie bezpośrednio i pośrednio dla około 900 tys. osób. Z tego powodu rok 2020 był bardzo trudny, gdy w wyniku pandemii i obowiązujących restrykcji działalność w tym obszarze była bardzo ograniczona. W 2021 r. liczba przyjazdów turystycznych do Grecji zaczęła stopniowo rosnąć, ale nadal była znacząco niższa niż w 2019 r. Sezon turystyczny w 2022 r. również przyniósł poprawę wyników w zakresie zakwaterowania i w sektorze gastronomicznym. Wg danych greckiego urzędu statystycznego za 3 kwartały 2022 r. sektor turystyczny odnotowywał bardzo dynamiczne wzrosty w stosunku do analogicznych okresów w 2021 r. o odpowiednio o 135% w I kw., 150% w 2 kw. i 33% w 3 kw. Jednak wyniki te nadal były nadal niższe w porównaniu do rezultatów z 2019 r. (o 12% w I kw. i 0,2% w II kw.). Jedynie wyniki za 3 kw. 2022 r. w stosunku do 3 kw. 2019 r. pokazały wzrost o 9,5%.

Wg danych banku centralnego Grecji w okresie styczeń-listopad 2022 r. wpływy z turystyki wzrosły rok do roku o 68,5% - w szczególności od turystów z Niemiec (o 41,2%), Francji (o 28,5%), Wielkiej

Brytanii (o 115,9%) i ze Stanów Zjednoczonych (o 96,6%). Spadły natomiast wpływy z turystów z Rosji (o 62,7%). W porównaniu wyników za styczeń-listopad 2022 r. z analogicznym okresem w 2019 r. wpływy z turystyki w Grecji były niższe o 2,8%.

Liczba podróżnych odwiedzających Grecję w okresie styczeń-listopad 2022 r. wzrosła rok do roku o 90,3% - w szczególności z Niemiec (o 45,6% do 4.307,7 tys.), z Wielkiej Brytanii (o 185,2% do 4.416,3 tys.), z Francji (o 50,1% do 1.739,8 tys.), ze Stanów Zjednoczonych (o 173,3% do 1.043,2 tys.). Spadła natomiast liczba turystów z Rosji (o 68,3% do 35,3 tys.). W porównaniu z analogicznym okresem w 2019 r. liczba podróżnych odwiedzających Grecję nadal jest niższa o 11,1%.

Inwestycje

Według wstępnych danych Banku Grecji skumulowana wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Grecji na koniec 2021 r. wyniosła 37,2 mld euro. Wśród największych zagranicznych inwestorów znalazły się Szwajcaria, Cypr, Niemcy, Francja i Niderlandy. Główne inwestycje zagraniczne ulokowane są w sektorach: ICT, handel, transport i magazynowanie, sektor chemiczny, nieruchomości.

Z kolei skumulowana wartość greckich bezpośrednich inwestycji za granicą na koniec 2021 r. wyniosła 12,3 mld euro. Największe inwestycje ulokowane są w sektorach: usługi finansowe i ubezpieczenia oraz nieruchomości.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Podstawowe znaczenie posiadają uregulowania Traktatu Akcesyjnego Polski do UE. Szereg kwestii związanych ze współpracą gospodarczą regulują bilateralne umowy międzyrządowe:

- Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Republiki Greckiej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, sporządzona w Atenach dnia 20 listopada 1987 r.
- Traktat o przyjaźni i współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Grecką sporządzony w Atenach dnia 12 czerwca 1996 r.
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Greckiej o współpracy w dziedzinie turystyki, sporządzona w Krakowie dnia 6 października 2011 r.

Umowa w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji (BIT) z Grecją, sporządzona w Atenach w 1992 r. została wypowiedziana przez Prezydenta RP w dn. 4 października 2018 r. (na podstawie ustawy z 7 czerwca 2018 r.). Umowa utraciła moc obowiązującą 7 listopada 2019 r. Przy czym wybrane postanowienia umowy w odniesieniu do inwestycji dokonanych przed datą wygaśnięcia umowy, tj. przed 7 listopada 2019 r., pozostają w mocy do 7 listopada 2039 r.

4. Wymiana handlowa z Polską

Polsko-grecka wymiana handlowa (w mln euro)

	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2020=100	2022*	Dynamika 2021=100
Eksport	876,3	978,3	1 030,4	1 229,7	119,3	1 477,8	120,2
Import	505,2	472,8	584,0	676,2	115,8	842,2	124,6
Obroty	1 381,5	1 451,1	1 614,5	1 905,9	118,0	2 320,0	121,7
Saldo	371,1	505,4	446,4	553,5	-	635,6	-

Źródło: GUS, * dane wstępne

Według wstępnych danych GUS w 2022 r. Grecja znalazła się na 32. miejscu pod względem polskiego eksportu (0,4% polskiego eksportu ogółem). Łącznie wartość polskiego eksportu do Grecji wyniosła 1 477,8 mln euro i wzrosła o 20,2% r/r. Dynamika polskiego eksportu do Grecji w ubiegłym

roku utrzymała tempo w porównaniu do wyniku za 2021 r. (wówczas wzrost wyniósł 19,3%). Szybko rośnie także import z Grecji, który w 2022 r. osiągnął 842,2 mln EUR (wzrost o 24,6% r/r.), co dało jej 51. pozycję wśród rynków importowych (0,2% udziału). Kolejny raz Polska odnotowała nadwyżkę w bilansie handlowym z Grecją, która w 2022 r. wyniosła 635,6 mln EUR.

Struktura wymiany handlowej

Główne grupy towarowe w polskim eksporcie do Grecji w 2022 r.:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (452,3 mln euro, wzrost o 2,7%, udział 30,6%);
- artykuły rolno-spożywcze (406,1 mln euro, wzrost o 32,9%, udział 27,5%);
- wyroby przemysłu chemicznego (242,8 mln euro, wzrost o 18,2%, udział 16,4%);
- wyroby przemysłu lekkiego (115,1 mln euro, wzrost o 36,5%, udział 7,8%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim eksporcie do Grecji znajdują się m.in.: telewizory i monitory (4,6%), maszyny i urządzenia do przetwarzania danych (4%), mięso wołowe (3,3%), podpaski higieniczne i tampony (2,9%), mięso drobiowe (2,6%), aparatura do telefonii przewodowej (2,2%), urządzenia chłodnicze (2,1%), papierosy (2%), samochody osobowe (1,6%), warzywa (1,6%), arkusze i folie z tworzyw sztucznych (1,5%).

Główne grupy towarowe w imporcie z Grecji do Polski w 2022 r.:

- artykuły rolno-spożywcze (258,9 mln euro, wzrost o 16,6%, udział 30,7%);
- wyroby przemysłu chemicznego (249,8 mln euro, wzrost o 27,1%, udział 29,7%);
- wyroby metalurgiczne (232,8 mln euro, wzrost o 46,8%, udział 27,6%);
- wyroby przemysłu elektromaszynowego (58,5 mln euro, na tym samym poziomie co w poprzedzającym roku, udział 7%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim imporcie z Grecji znajdują się m.in.: leki (13,9%), blachy (12,6%), inne owoce (4%), rury (3,7%), owoce cytrusowe (3,1%), morele, wiśnie, czereśnie, brzoskwinie, śliwki (3%), owoce konserwowe (2,6%), folia aluminiowa (2,5%), kable (2,1%), artykuły do transportu lub pakowania towarów z tworzyw sztucznych (2,1%).

Polsko-greckie obroty usługowe

Według danych GUS w 2021 r. wartość usług dostarczonych przez polskie przedsiębiorstwa w Grecji wyniosła 56,5 mln euro, co oznacza wzrost w stosunku do 2020 r. (wówczas wartość wyniosła 49,7 mln euro).

Z kolei wartość usług nabytych przez polskie przedsiębiorstwa od firm greckich w 2021 r. była na poziomie 342,9 mln euro, co oznacza wzrost w stosunku do 2020 r. (wówczas wartość wyniosła 252,7 mln euro).

Lista perspektywicznych branż dla polskiego eksportu według PAIH:

- produkty rolno-spożywcze, mięso i produkty mięsne – głównie mięso wołowe i cielęcina, przetwory spożywcze zawierające kakao, grzyby (głównie pieczarki), cukier i wyroby cukiernicze, tytoń i wyroby tytoniowe, mleko i przetwory mleczne oraz przetwory zbożowe;
- wyroby chemiczne, w tym: kosmetyki, farmaceutyki, odczynniki i komponenty chemiczne;
- wyroby przemysłowe – gazomierze, liczniki, części i akcesoria, maszyny i urządzenia, urządzenia do cyfrowego przetwarzania danych, pralki, chłodziarki, opony pneumatyczne, pojazdy mechaniczne, meble z drewna;
- sektor stoczniowy.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Oba kraje znajdują się na odległych miejscach w swoich zestawieniach bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Według danych NBP na koniec 2021 roku stan zobowiązań Polski z tytułu greckich inwestycji bezpośrednich (skumulowana wartość) wyniósł 50,2 mln EUR, co stanowiło 0,02% w skali kraju.

Na liście największych inwestorów zagranicznych w Polsce opublikowanej w kwietniu 2019 przez PAIH zostało ujętych 20 greckich przedsiębiorstw, w tym z sektora artykułów spożywczych –Coca-Cola Hellenic Bottling Company, Chipita; kosmetycznych – Sarantis oraz z sektora budowlanego – Stelma SA, Alpha Grissin International Holdings Limited.

Greckie inwestycje w Polsce osiągnęły najwyższy poziom w 2009 r., po czym ich wartość zaczęła spadać, co było rezultatem wycofania się Eurobanku, jednego z największych inwestorów greckich w Polsce, który zdecydował o sprzedaży Polbanku. Odtąd, podmioty greckie wykazują umiarkowane zainteresowanie działalnością inwestycyjną w Polsce.

Z kolei stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich w Grecji na koniec 2021 roku wyniósł 46,5 mln EUR (0,19% całości).

W marcu 2021 r. Fundusz Ekspansji Zagranicznej, zarządzany przez PFR TFI S.A., podpisał umowę inwestycyjną z Rainbow Tours SA na rozwój sieci hoteli turystycznych w Grecji. W ramach finansowania fundusz objął 34% udziałów w spółce zależnej – White Olive A.E. Zawiązana współpraca pozwoli wzmocnić pozycję White Olive na rynku greckim, która już obecnie posiada pięć hoteli w tym kraju. Przewidziany okres inwestycji został określony na 4-10 lat. Fundusz zainwestuje 9 mln EUR w grecką spółkę White Olive Hotels A.E. należącą do Rainbow Tours, z możliwością zwiększenia kwoty inwestycji Funduszu do 12,5 mln EUR.

6. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Atenach

adres: Chryssanthemon 22, 154 52 Paleo Psychiko, Ateny

nr tel.: (+30) 210 6797 700

e-mail: ateny.amb.sekretariat@msz.gov.pl

strona internetowa: <https://www.gov.pl/web/grecja/ambasada>

Ambasada Republiki Greckiej w Warszawie

adres: ul. Górnośląska 35, 00-432 Warszawa

nr tel.: +48 22 622 94 60, 622 94 61

e-mail: gremb.war@mfa.gr

Wydział Ekonomiczno-Handlowy Ambasady Republiki Greckiej

ul. Górnośląska 35, 00-432 Warszawa

nr tel.: +48 22 622 94 66

e-mail: ecocom-warsaw@mfa.gr

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej,

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

marzec 2023 r.